

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO
KAIMO REIKALŲ IR DARNIOS PLĖTROS SKYRIAUS
PAŽYMA**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL KLIMATO KAITOS SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ 2017 METAIS
FINANSAVIMO DYDŽIO NUSTATYMO“ PROJEKTO
(TAP NR. 17-301) (TAIS NR. 17-1308(2))**

2017-03-29 Nr. NV-827

Vilnius

Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

Projekto tikslas. Siekiant toliau sėkmingai įgyvendinti Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą, kompensacinėms išmokoms trūkstamas lėšas siūloma skirti iš Klimato kaitos specialiosios programos (toliau – KKSP), keičiant joje nustatytą lėšų panaudojimo dydį.

Dabartinė situacija.

Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme nustatytas KKSP lėšų panaudojimo dydis – ne mažiau kaip 40 % energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo projektams ir ne mažiau kaip 40 % atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui bei aplinkai palankių technologijų diegimui. Vadovaujantis šiuo metu nustatytomis proporcijomis, Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos valstybės remiamoms kompensacinėms išmokoms 2017 m. galima skirti tik apie 18,5 mln. Eurų, nors reikėtų 39 mln. Eurų.

Projekto esmė.

Projektu siūloma pakeisti nustatytų KKSP lėšų panaudojimo proporcijas:

- energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo projektams (tarp jų - gyvenamųjų ir visuomeninės paskirties pastatų modernizavimo projektams) įgyvendinti skirti ne mažiau kaip 90 % KKSP lėšų;
- atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui bei aplinkai palankių technologijų (tarp jų - efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu) diegimui skirti ne mažiau kaip 4 % KKSP lėšų.

Pakeitus KKSP lėšų panaudojimo proporcijas, energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo sričiai būtų skirta 11,8 mln. Eurų KKSP lėšų daugiau, t. y. papildomai valstybės paramai, vykdant Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įsipareigojimus, 2017 m. galės būti skirta 30,3 mln. Eurų KKSP lėšų.

KKSP lėšų poreikis Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai įgyvendinti 2018 m. bus mažesnis, nes valstybės paramos dalis mažės nuo 25 % iki 15 %.

Derinimas.

- Projektas suderintas su **Finansų ministerija**, atsižvelgiant į siūlymą Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai 2017 m. skirti kuo didesnę (90 %) KKSP lėšų dalį.
- Atsižvelgiant į **Teisingumo ministerijos** siūlymą tobulinti Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo nuostatas, Aplinkos ministerija įvertins šio įstatymo nuostatų keitimo būtinumą.
- Derinimo pažymoje pateikti argumentai dėl **Nacionalinės pasyvaus namo asociacijos** siūlymo nekeisti KKSP lėšų panaudojimo proporcijų, o taip pat skubaus nutarimo projekto rengimo ir derinimo.

- **Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento** išvadoje pritariama Teisingumo ministerijos siūlymui tobulinti įstatyminių reguliavimų bei siūloma pateikti konkretesnį projekto pagrindimą.
Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos teisės departamento pastabas, Aplinkos ministerija 2017-03-28 d. raštu pateikė papildomus paaiškinimus – projekto pagrindimą.

Atitiktis Vyriausybės programai:

- 81.5 punkte numatyta toliau skatinti energinio efektyvumo didinimą daugiabučiuose namuose ir, suvokiant, kad dabartinį modernizavimo procesą riboja valstybės finansinės galimybės, aktyviai ieškoti naujų finansavimo šaltinių bei privačių ir viešųjų investicijų derinimo modelių.
- 81.6 punkte numatyta, kad siekiant didesnio energijos efektyvumo bei skatinant alternatyvių ir atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimą, bus siekiama įgyvendinti kompleksines energinį efektyvumą didinančias priemones atnaujinant daugiabučius, viešosios ir kitos paskirties pastatus bei inžinerinę infrastruktūrą, miestų ir miestelių kvartalus.
- 94.1 punkte numatytas pirminis valstybės siekis energetikos srityje – taupyti energiją ir ją naudoti efektyviai, finansinėmis priemonėmis skatinti daugiabučių gyvenamųjų namų renovaciją ir jų šildymo sistemų modernizavimą, vykdyti visuomeninės paskirties pastatų renovaciją.

Dalykinio vertinimo išvada.

- Atkreiptinas dėmesys, kad KKSP lėšų naudojimo 2017 m. sąmatos projektas buvo apsvarstytas Nacionaliniame klimato kaitos komitete, kuris jam pritarė, ir Seimo Aplinkos apsaugos komitete, kuris 2017 m. sąmatos projektui nepritare. Pažymėtina, kad KKSP lėšų panaudojimo proporcijų pakeitimas yra laikinas, nes valstybės paramos dalis įgyvendinant Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą mažės nuo 25 % iki 15 % ir 2018 metais daugiau KKSP lėšų bus galima skirti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimui.
- Siūlytina Aplinkos ministerijai tvirtinant 2017 m. Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo sąmatą numatyti, kad 4 proc. Programos lėšų energijos atsinaujinančių išteklių energijos (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ir kitų) panaudojimui galėtų būti skiriami ne tik juos įrengiant fizinių ir privačių asmenų gyvenamuose namuose, tačiau ir viešosios paskirties pastatuose.
- Siūlytina Aplinkos ministeriją, atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento siūlymus, įpareigoti šiais metais parengti Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą.
- Atsižvelgiant į projekto rengėjų prašymą, siūlome šį projektą skubos tvarka svarstyti artimiausiame Vyriausybės posėdyje.

Kaimo reikalų ir darnios plėtros skyriaus patarėjas

V. Voveris

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-03-24

Nr. (10-5)-D8-2341

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KLIMATO KAITOS SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ 2017 METAIS FINANSAVIMO DYDŽIO NUSTATYMO“ PROJEKTO

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2017 m. kovo 23 d. pateiktą išvadą Nr. NV-774 „Dėl Lietuvos respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais finansavimo dydžio nustatymo“ projekto“, teikiame papildomus argumentus dėl Vyriausybės nutarimo „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais finansavimo dydžio nustatymo“ projekto (registr. 2017 m. vasario 8 d., Nr. 17-1308) (toliau – Projektas) teikimo būtinumo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 straipsnio 4 dalies 4 punktu, Aplinkos ministerija teikia Vyriausybei siūlymą keisti Įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytą finansavimo dydį dėl šių priežasčių:

1. **Dėl finansinių išteklių trūkumo.** Įstatymu nustatytų finansavimo dydžių keitimas būtinas dėl Klimato kaitos specialiosios programos (toliau – KKSP) lėšų trūkumo įsipareigojimų, prisiimtų Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimo metu, vykdymui. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirta kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“ 2.7¹, 48.2 ir 50 punktais, KKSP lėšomis teikiama iki 25 proc. investicijų į Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos projektus dydžio papildoma valstybės parama. Įsibėgėjus Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai, 2016 m. iš KKSP lėšų kompensacinėms išmokoms išleista 46,7 mln. Eur. Planuojama, kad 2017 m. kompensacinėms išmokoms reikės apie 39 mln. Eur KKSP lėšų (šiuo metu mokėjimo prašymų yra jau gauta už 11 mln. Eur). Vadovaujantis Įstatymu nustatytais finansavimo dydžiais, kompensacinėms išmokoms 2017 m. būtų galima skirti tik apie 18,5 mln. Eur. Atsižvelgiant į ribotas KKSP lėšas, Finansų ministerija 2016 m. gruodžio 22 d. raštu Nr. ((24.43)-5K-1624777)-6K-1608606 „Dėl Vyriausybės nutarimo projekto derinimo“ pasiūlė energinio efektyvumo didinimo kryptčiai numatyti 90 proc. KKSP 2017 m. lėšų, t. y. didžiąją lėšų dalį skirti gyvenamųjų namų atnaujinimui (modernizavimui).

Priėmus Vyriausybės nutarimą dėl Įstatymu nustatytų finansavimo dydžių pakeitimo, papildomai valstybės paramai, vykdant Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įsipareigojimus, iš KKSP lėšų galėtų būti skirta 30,3 mln. Eur (vietoj 18,5 mln. Eur) ir atitinkamai sumažėtų poreikis padengti trūkstamas KKSP lėšas iš kitų valstybės biudžeto lėšų.

Atkreiptinas dėmesys, kad šis pakeitimas būtų laikinas ir galiotų tik 2017 metais. Vadovaujantis Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 2.7¹ papunkčiu, valstybės paramos dalis mažėja (nuo 25 proc iki 15 proc.), todėl KKSP lėšų poreikis Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai įgyvendinti 2018 m. bus mažesnis, kas leis 2018 m. daugiau lėšų skirti kitoms sritims, tarp jų ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimui.

2. Dėl Europos Sąjungos teisės aktų, Vyriausybės programos ir Nacionalinių strategijų įgyvendinimo užtikrinimo. Įgyvendindama Jungtinių Tautų Bendrąją klimato kaitos konvenciją ir jos Kioto protokolo Dohos pakeitimą, Lietuva įsipareigojo bendrai su Europos Sąjunga, jos valstybėmis narėmis ir Islandija 2013–2020 m. laikotarpiu sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekį 20 proc., lyginant su 1990 m. Lietuva šio tikslo siekia įgyvendindama ES klimato kaitos ir energetikos paketo iki 2020 m. teisės aktus:

a) ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvaujantys Lietuvos stacionarūs įrenginiai (didesnės nei 20 MW galios kūrą deginantys įrenginiai ir chemijos pramonė) ir orlaivių naudotojai kartu su kitų valstybių narių analogiškais veiklos vykdytojais siekia sumažinti ŠESD kiekį 21 proc., lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu;

b) ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje nedalyvaujančiuose sektoriuose (transportas, žemės ūkis, atliekų tvarkymas, viešojo sektoriaus pastatai, namų ūkiai ir kt.) Lietuva privalo neviršyti jai nustatytų metinių ŠESD kiekio mažinimo limitų ir pasiekti, kad ŠESD kiekis 2020 m. nepadidėtų daugiau kaip 15 proc., lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu, ir neviršytų visam 2013–2020 m. laikotarpiui nustatyto bendro limito.

Lietuvos įsipareigojimai ES klimato kaitos ir energetikos tikslams iki 2020 m. įgyvendinti yra nustatyti Nacionalinėje klimato kaitos valdymo politikos strategijoje, Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje ir Nacionalinėje atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijoje. Lietuva įsipareigojo, kad atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) dalis 2020 m. sudarys ne mažiau kaip 23 proc. šalies bendro galutinio energijos suvartojimo. Šis tikslas jau pasiektas: 2015 m. AEI rodiklis siekė 25,86 proc. Tuo tarpu Lietuvos įsipareigojimo iki 2020 m. 17 proc. padidinti energijos vartojimo efektyvumą vykdymas nėra itin pažengęs: 2015 m. šis rodiklis sudarė tik 6,8 proc. Todėl energijos vartojimo efektyvumo didinimui Lietuvoje būtinos papildomos priemonės, norint pasiekti 2020 m. numatytą rodiklį. Namų ūkių sektoriuje (ir daugiabučių namų atnaujinimo srityje) yra didelis energijos taupymo ir jos vartojimo efektyvumo didinimo potencialas.

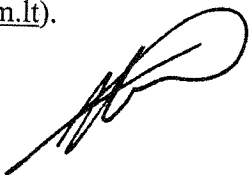
KKSP 2017 m. lėšų nukreipimas pastatų atnaujinimui atitinka ir Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82, tikslus. Vyriausybės programoje nurodyta, kad pirminis valstybės siekis energetikos srityje – *taupyti energiją ir ją naudoti efektyviai* (94.1 papunktis). Aukštesnis energijos vartojimo efektyvumas lemia mažesnę energijos gamybos poreikį („pigiausia energija – sutaupyta energija“).

Pažymėtina, kad Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektai, kuriems nustatytas reikalavimas šiluminės energijos sąnaudas sumažinti ne mažiau kaip 40 proc., ženkliai prisideda prie ŠESD kiekio mažinimo tikslų ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslų įgyvendinimo. Todėl didžiosios dalies KKSP 2017 m. lėšų skyrimas šiai sričiai prisideda prie tarptautinių sutarčių, ES klimato kaitos ir energetikos paketo iki 2020 m. teisės aktų, Nacionalinių strategijų ir Vyriausybės programos įgyvendinimo.

Atkreipiamė dėmesį, kad Aplinkos ministerija ketina atsižvelgti į Teisingumo ministerijos 2017 m. kovo 10 d. raštu Nr. (1.6.)2T-175 suformuotus siūlymus ir šių metų eigoje svarstys Įstatymo keitimo būtinumą, įvertinusi Įstatymo nuostatų tobulinimo poreikį ir būdus.

Vyriausybės nutarimo projektą rengė Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos departamento Klimato kaitos finansų ir projektų valdymo sk. vedėja Lina Čeičytė (tel. 8 706 61855, el. p. lina.ceicyte@am.lt, vadovas – Taršos prevencijos departamento direktorius Vitalijus Auglys, tel. 8 706 63651, el. p. vitalijus.auglys@am.lt).

Aplinkos ministras

Kęstutis Navickas

L. Čeičytė, 8-706 61855, el. p. lina.ceicyte@am.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-03-17

Nr. (10-5)-D8-2052

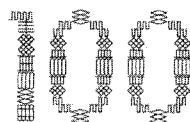
DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KLIMATO KAITOS SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ 2017 METAIS FINANSAVIMO DYDŽIO NUSTATYMO“ PROJEKTO

Atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 straipsnio 4 dalies 4 punkte numatytą galimybę Vyriausybei siūlyti keisti Įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytą finansavimo dydį, Aplinkos ministerija teikia Vyriausybės nutarimo „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais finansavimo dydžio nustatymo“ projektą (registr. 2017 m. vasario 8 d., Nr. 17-1308).

Pažymėtina, kad Įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose numatytas Klimato kaitos specialiosios programos (toliau – KKSP) lėšų panaudojimo dydis – ne mažiau kaip 40 proc. energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo projektams ir ne mažiau kaip 40 proc. atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui bei aplinkai palankių technologijų diegimui (toliau – proporcijos). Teikiamame Vyriausybės nutarimo projekte siūloma nustatyti, kad ne mažiau kaip 90 proc. KKSP 2017 m. lėšų būtų skiriama energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimui ir ne mažiau kaip 4 proc. KKSP 2017 m. lėšų – atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui bei aplinkai palankių technologijų diegimui.

Įstatymu nustatytų proporcijų keitimas būtinas dėl KKSP lėšų trūkumo įsipareigojimų, prisiimtų Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimo metu, vykdymui. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirto kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“ 2.7¹, 48.2 ir 50 punktais, KKSP lėšomis teikiama iki 25 proc. investicijų į Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos projektus dydžio papildoma valstybės parama. Įsibėgėjus Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai, 2016 m. iš KKSP lėšų kompensacinėms išmokoms išleista 46,7 mln. Eur. Planuojama, kad 2017 m. kompensacinėms išmokoms reikės apie 39 mln. Eur KKSP lėšų. Vadovaujantis Įstatymu nustatytomis proporcijomis, kompensacinėms išmokoms 2017 m. būtų galima skirti tik apie 18,5 mln. Eur. Atsižvelgiant į ribotas KKSP lėšas, Finansų ministerija 2016 m. gruodžio 22 d. raštu Nr. ((24.43)-5K-1624777)-6K-1608606 „Dėl Vyriausybės nutarimo projekto derinimo“ pasiūlė energinio efektyvumo didinimo kryptiai numatyti 90 proc. KKSP 2017 m. lėšų, t. y. didžiąją lėšų dalį skirti gyvenamųjų namų atnaujinimui (modernizavimui).

Priėmus Vyriausybės nutarimą dėl Įstatymu nustatytų proporcijų pakeitimo, papildomai valstybės paramai, vykdant Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įsipareigojimus, iš KKSP lėšų galėtų būti skirta 30,3 mln. Eur (vietoj 18,5 mln. Eur, jei liktų galioti Įstatymu nustatytos proporcijos) ir atitinkamai sumažėtų papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis trūkstantoms KKSP lėšoms padengti.

Atkurtai
Lietuvai

ERTINTA
APLINKOSAUGOS
VADYBA
REGULIUOJAMA

5

Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymu nustatytų proporcijų pakeitimas būtų laikinas ir galiojotų tik 2017 metais. Vadovaujantis Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 2.7¹ papunkčiu, valstybės paramos dalis mažėja (nuo 25 proc iki 15 proc.), todėl KKSP lėšų poreikis Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai įgyvendinti 2018 m. bus mažesnis, kas leis 2018 m. daugiau lėšų skirti kitoms sritims, tarp jų ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimui.

Vadovaujantis Įstatymo 10 straipsnio 4 dalies 2 punktu KKSP lėšų naudojimo 2017 m. sąmatos projektas š. m. vasario 6 d. apsvaistytas su Nacionaliniu klimato kaitos komitetu (sąmatos projektui pritarta), o š. m. vasario 15 d. – su Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetu (sąmatos projektui nepritarta).

Vyriausybės nutarimo projektui pastabas ir pasiūlymus pateikė Teisingumo ministerija 2017 m. kovo 10 d. raštu Nr. (1.6.)2T-175, Finansų ministerija 2017 m. vasario 28 d. raštu Nr. ((1.16-0203)-5K-1703225)-6K-1701690 ir Nacionalinė pasyvaus namo asociacija 2017 m. vasario 15 d. raštu Nr. 17/02/15. Argumentai dėl neatsižvelgimo ar atsižvelgimo iš dalies į suinteresuotų institucijų pastabas ir pasiūlymus pateikiami pridedamoje derinimo pažymoje. Taip pat pridedama numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma.

Vyriausybės nutarimo projektą rengė Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos departamento Klimato kaitos finansų ir projektų valdymo sk. vedėja Lina Čeičytė (tel. 8 706 61855, el. p. lina.ceicyte@am.lt), vadovas – Taršos prevencijos departamento direktorius Vitalijus Auglys, tel. 8 706 63651, el. p. vitalijus.auglys@am.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais finansavimo dydžio nustatymo“ projektas, 1 lapas.

2. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 2 lapai.

3. Derinimo pažyma dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais finansavimo dydžio nustatymo“ projekto, 4 lapai.

4. Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto 2017 m. vasario 15 d. posėdžio protokolo Nr. 107-P-5 išrašas, 1 lapas.

Aplinkos ministras

Kęstutis Navickas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS
DĖL KLIMATO KAITOS SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ 2017 METAIS
FINANSAVIMO DYDŽIO NUSTATYMO

2017 m. kovo d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktais ir 4 dalies 4 punktu ir atsižvelgdama į Aplinkos ministerijos 2017 m. kovo d. pateiktą motyvuotą siūlymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Nustatyti, kad Klimato kaitos specialiosios programos lėšos 2017 metais energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo projektams: gyvenamiesiems namams ir visuomeninės paskirties pastatams modernizuoti, kitiems projektams, kurie leidžia efektyviausiai sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį energetikos, pramonės, statybos, transporto, žemės ūkio, atliekų tvarkymo ir kitose srityse, įgyvendinti turi sudaryti ne mažiau kaip 90 procentų, o lėšos atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti ir aplinkai palankioms technologijoms, tarp jų efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu, diegti turi sudaryti ne mažiau kaip 4 procentus.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2017-03-17

P. J. Anušis
2017-03-16

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais finansavimo dydžio nustatymo“ projektas (toliau – Projektas).
Projekto rengėjas	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Projekto tikslas	Projektu siekiama spręsti Klimato kaitos specialiosios programos (toliau – KKSP) lėšų trūkumo išsipareigojimų, priimtų Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimo metu, vykdymui klausimą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirtu kaupiamąjo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“ 2.7¹, 48.2 ir 50 punktais, KKSP lėšomis teikiama iki 25 proc. investicijų į Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos projektus dydžio papildoma valstybės parama. Išibėgėjus Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai, 2016 m. iš KKSP lėšų kompensacinėms išmokoms išleista apie 46,7 mln. Eur. Planuojama, kad 2017 m. kompensacinėms išmokoms reikės apie 39 mln. Eur. KKSP lėšų.

Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose numatytas KKSP lėšų panaudojimo dydis – ne mažiau kaip 40 proc. energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo projektams ir ne mažiau kaip 40 proc. atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui bei aplinkai palankių technologijų diegimui (toliau – proporcijos). Vadovaujantis šiomis Įstatymu nustatytomis proporcijomis, Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos mokėjimams 2017 m. būtų galima skirti tik apie 18,5 mln. Eur (iš reikiamų 39 mln. Eur) KKSP lėšų, tad šiuo atveju papildomomis valstybės biudžeto (galimai, skolinimosi) lėšomis turėtų būti padengtas atitinkamas KKSP lėšų trūkumas (20,5 mln. Eur).

Atsižvelgiant į Finansų ministerijos rekomendacijas, pateiktas 2016 m. gruodžio 22 d. rašte Nr. ((24.43)-5K-1624777)-6K-1608606 „Dėl Vyriausybės nutarimo projekto derinimo“, Nacionalinio klimato kaitos komiteto 2017 m. vasario 6 d. posėdyje ir konsultacijų su Finansų ministerijos atstovais metu, Projekte siūloma nustatyti, kad ne mažiau kaip 90 proc. (vietoje Įstatymu nustatytų 40 proc.) KKSP 2017 m. lėšų būtų skiriama energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimui ir ne mažiau kaip 4 proc. (vietoje Įstatymu nustatytų 40 proc.) KKSP 2017 m. lėšų – atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui bei aplinkai palankių technologijų diegimui.

Įstatymu nustatytų proporcijų pakeitimas būtų laikinas ir galiotų tik 2017 m.

Pažymėtina, kad Vadovaujantis Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 2.7¹ papunkčiu, KKSP lėšomis teikiama valstybės paramos dalis palaipsniui mažėja (nuo 25 iki 15 proc.), todėl KKSP lėšų poreikis Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai įgyvendinti 2018 m. bus mažesnis, kas leis 2018 m. daugiau lėšų skirti kitoms sritims, tarp jų ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimui.

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas

Poveikis klimato kaitai

Vyriausybės nutarimas prisidės prie Lietuvos įsipareigojimų ES klimato kaitos ir energetikos tikslams iki 2020 m. įgyvendinimo. Lietuva įsipareigojo iki 2020 m. 17 proc. padidinti energijos vartojimo efektyvumą. 2015 m. pasiekta tik 6,8 proc. Nustačius didesnę KKSP 2017 m. lėšų proporciją energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo sričiai, jai galės būti skirta 11,8 mln. Eur daugiau KKSP lėšų. Atitinkamai bus geriau išnaudotas namų ūkių sektoriuje (daugiabučių namų atnaujinimo srityje) esantis didelis energijos taupymo ir jos vartojimo efektyvumo didinimo potencialas. Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82, nurodyta, kad pirminis valstybės siekis energetikos srityje – taupyti energiją ir ją naudoti efektyviai („pigiausia energija – sutaupyta energija“). Skyrus daugiau KKSP lėšų energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo sričiai, bus pasiektas aukštesnis energijos vartojimo efektyvumas, kuris lems mažesnę energijos gamybos poreikį (pažymėtina, kad Lietuvos įsipareigojimas iki 2020 m. pasiekti 23 proc. atsinaujinančių energijos išteklių dalį šalies bendrame galutiniame energijos suvartojime jau įvykdytas: 2015 m. pasiekta 25,86 proc.).

Poveikis valstybės finansams

Priėmus Vyriausybės nutarimą dėl Įstatymu nustatytų proporcijų pakeitimo, papildomai valstybės paramai, vykdam Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įsipareigojimus, 2017 m. galės būti skirta 30,3 mln. Eur KKSP lėšų (vietoj 18,5 mln. Eur, jei Įstatymu nustatytos proporcijos nebūtų pakeistos). Tai leis apie 11,8 mln. Eur sumažinti valstybės biudžeto (galimai, skolinimosi) lėšų poreikį trūkstumoms KKSP lėšoms padengti.

Poveikis administracinei naštai

Nenumatomas.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Renatas Miškinis
Pareigos	Klimato kaitos finansų ir projektų valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas (laikinais vykdantis skyriaus vedėjo funkcijas)
Institucija (padalinys)	Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos departamentas
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	tel. 8 706 62704, el. p. renatas.miskinis@am.lt

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2017-03-16

Teisės įstatymų
ministerio direktorius
Rimantas A. A.
2017-03-16

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
APLINKOS APSAUGOS KOMITETAS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2017-02-15 Nr. 107-P-5

Vilnius

2. SVARSTYTA. Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų panaudojimo 2016 m. ataskaitos ir Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmatos projektų (parlamentinė kontrolė).

KONSTATUOTA. 2009 metais priimto Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktai nustato, kad Klimato kaitos specialiosios programos (toliau - KKSP) lėšos privalomai naudojamos energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo (pastatų modernizavimo) projektams – ne mažiau kaip 40 procentų, bei atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti – ne mažiau kaip 40 procentų. To paties straipsnio 4 dalies 2 punktas numato, kad metinės KKSP lėšų panaudojimo sąmatas ir ataskaitas, apsvarstytas su Nacionaliniu klimato kaitos komitetu ir Seimo Aplinkos apsaugos komitetu, tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Pastaraisiais metais pastebima tendencija, kad, teikdama Seimo Aplinkos apsaugos komitetui apsvarstyti programos sąmatas, Aplinkos ministerija nuolat siūlo mažinti finansavimą atsinaujinančių energijos išteklių projektams skatinti. 2016 metais vietoj privalomų skirti 40 proc. programos lėšų buvo siūloma skirti tik apie 3 proc. lėšų, 2017 metais – atitinkamai 4 proc. lėšų, visas kitas lėšas skiriant daugiabučių modernizavimo projektams.

Šis siūlymas ne tik prieštarauja imperatyvioms įstatymo nuostatoms, bet ir tarptautiniams bei nacionaliniams Lietuvos įsipareigojimams didinti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą, kuris yra efektyvi priemonė mažinti klimato kaitą.

NUTARTA:

1. Nepritarti Aplinkos ministerijos teikiamam Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmatos pakeitimo projektui.

2. Siūlyti Aplinkos ministrui persvarstyti ir pakeisti 2016 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. D1-509 patvirtintas lėšų naudojimo proporcijas, numatant visas įstatymiškai numatytas lėšas atsinaujinančių išteklių energetikos projektams.

3. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei nepriimti šiuo metu su institucijomis svarstomo nutarimo, kuriuo energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo priemonėms siūloma skirti 90 procentų programos lėšų.

Balsavimo rezultatai: už-9, prieš-1, susilaikė -0.

Posėdžio pirmininkas

Kęstutis Mažeika

Posėdžio sekretorė

Vida Katinaitė

Išrašas tikras

Aplinkos apsaugos komiteto biuro padėjėja

Vida Katinaitė

2017-02-22

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2017-03-10 Nr. (1.b.) M-175
[2017-03-06 Nr. (10-5)-D8-1647

DĖL IŠVADOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KLIMATO KAITOS SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ 2017 METAIS FINANSAVIMO DYDŽIO NUSTATYMO“ PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais finansavimo dydžio nustatymo“ projektą (toliau – Projektas), teikia pastabas *dėl Projektu numatomo teisinio reguliavimo priemonių ir kitų svarbių aspektų*:

1. Atsižvelgiant į Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 str. 4 d. 4 p. nuostatą, kad Vyriausybė gali pakeisti Įstatymo 10 str. 3 d. 1 ir 2 p. nurodytą finansavimo dydį tik tuo atveju, kai yra motyvuotas Vyriausybės įgalios institucijos (Aplinkos ministerijos), administruojančios Klimato kaitos specialiosios programos (toliau – Programa) lėšas, siūlymas (toliau – Siūlymas), Projektu, siūloma nustatyti kitokį, nei numatytas Įstatymo 10 str. 3 d. 1 ir 2 p., finansavimo dydį šioms finansavimo kryptims: *ne mažiau kaip 90 proc.* – energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo projektams (gyvenamiesiems namams ir visuomeninės paskirties pastatams modernizuoti, kitiems projektams, kurie leidžia efektyviausiai sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį energetikos, pramonės, statybos, transporto, žemės ūkio, atliekų tvarkymo ir kitose srityse, įgyvendinti) ir *ne mažiau kaip 4 proc.* – atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti ir aplinkai palankioms technologijoms, tarp jų efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu, diegti.

Pagal Įstatymo 10 str. 3 d. 1 ir 2 p. nuostatas, minėtoms finansavimo kryptims turėtų būti skiriama *ne mažiau kaip 40 proc.* Programos lėšų. Taigi įstatymų leidėjas, atsižvelgdamas į šių finansavimo krypčių svarbą, Įstatymu nustatė minimalius finansavimo dydžius, kurie, galėtų būti keičiami esant motyvuotam Siūlymui. Deja, Įstatyme nėra įtvirtinti atvejai/kriterijai, kai Siūlymas galėtų būti teikiamas Vyriausybei, neįvardytos ir maksimaliai leistinos nukrypti ribos. Tai laikytina teisinio reguliavimo trūkumu. Manytina, kad *pirma*, kitokių finansavimo dydžių nustatymas turėtų būti siejamas daugiau su išimtinėmis aplinkybėmis/atvejais (pastebėtina, kad ir 2016 m. buvo nustatyti kitokie finansavimo dydžiai – 90 ir 2 proc.), *antra*, nukrypimo ribos nuo nurodytųjų Įstatymo

10 str. 3 d. 1 ir 2 p. turėtų būti ne ženklios (to nebūtų galima pasakyti dėl Siūlymo taikyti nuo 40 proc. iki 4 proc. sumažintą finansavimo dydį).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, akivaizdu, kad įstatymų leidėjo nurodytas siekis dėl *ne mažiau kaip 40 proc.* finansavimo dydžio įvardytoms finansavimo kryptims nėra įgyvendinamas, o jau antrus metus iš eilės būtų nustatomi kitokie finansavimo dydžiai. Tai suponuoja esminės įstatyminio teisinio reguliavimo peržiūros (tobulinimo) poreikį.

Esamas teisinis reguliavimas, kuriuo suteikiami įgaliojimai Vyriausybei tam tikra apimtimi keisti Įstatyme nustatytus finansavimo dydžius, diskutuotinas ir konstitucingumo aspektu. Atkreiptinas dėmesys į Konstitucinio Teismo jurisprudenciją. Pavyzdžiui, Konstitucinio Teismo 1999 m. liepos 9 d. nutarime konstatuota, kad „Ginčijama Įstatymo norma suteikus Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai teisę pakeisti Įstatymo priedėliuose atskiriems asignavimų valdytojams numatytas išlaidų sumas, kartu buvo nustatyta, kad Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi teisę poįstatyminiu aktu keisti Įstatymą. Tačiau įstatymas gali būti keičiamas tik įstatymu.“.

2. Įstatymo 10 str. 4 d. 2 p. nurodyta, kad atitinkamų metų Programos sąmatos projektas iki jo tvirtinimo privalomai apsvarstomas Nacionaliniame klimato kaitos komitete ir Seimo Aplinkos apsaugos komitete. Projekto lydimajame medžiagoje nurodoma, kad Seimo Aplinkos apsaugos komitetas Programos 2017 metų sąmatos projektui nepritaria. Manome, kad vienu iš teisinio reguliavimo tobulinimo aspektų galėtų būti minėtos Įstatymo nuostatos tikslinimas (pildymas), kadangi Įstatyme nėra reglamentuota tokio nepritarimo įvertinimo tvarka, neatskleista jo teisinė galia.

Teisingumo viceministras

Paulius Griciūnas

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Aplinkos ministerijai

2017-02-28 Nr. ((1.16-0203)-5K-1703225)-
6K-140630

I 2017-02-08 Nr. (10-5)-D8-956

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
PROJEKTO**

100 Atkurtai
Lietuvai

Finansų ministerija, susipažinusi su teikiamu derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais finansavimo dydžio nustatymo“ projektu (toliau – projektas), informuoja, kad projektui pritaria su sąlyga, jog 90 proc. Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais bus skirta daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimui.

Finansų viceministras

Darius Sadeckas

Rita Kizalienė 239 0047

notarimas Klimatokaite

Biudžetinė įstaiga
Lukiškių g. 2, LT-01512 Vilnius

Tel. (8 5) 239 0000
Faks. (8 5) 279 1481

El. paštas finmin@finmin.lt
<http://www.finmin.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių
asmenų registre, kodas 288601650

2017-02-15, Nr. 17/02/15
Vilnius

Aplinkos ministerijai

Kopija:

Teisingumo ministerijai

Finansų ministerijai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

Ministro Pirmininko patarėjui energetikos ir aplinkos apsaugos klausimais
Tomui Garasimavičiui

Respublikos Prezidentės patarėjui
Arūnui Moliui

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KLIMATO
KAITOS SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ 2017 METAIS FINANSAVIMO
DYDŽIO NUSTATYMO“ PROJEKTO NR. 17-1308**

Šiuo raštu kreipiamės į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją (toliau – **Aplinkos ministeriją**) dėl jos 2017 m. vasario 8 d. įregistruoto ir skubos tvarka iki 2017 m. vasario 17 d. pateikto derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2017 metais finansavimo dydžio nustatymo“ projekto Nr. 17-1308 (toliau – **Projektas**).

Nacionalinė pasyvaus namo asociacija (toliau – **Asociacija**), nuo 2009 metų veikianti nevyriausybinė organizacija, vienija daugiau kaip penkiasdešimt asmenų ir įmonių, prisidedančių prie energiškai efektyvių pastatų plėtros Lietuvoje. Asociacija atkreipia Aplinkos ministerijos dėmesį į tai, kad pateiktas **Projektas** kelia rimtų abejonių dėl jo teisėtumo, pagrįstumo ir suderinamumo su strateginiais Lietuvos klimato kaitos valdymo bei energetikos politikos tikslais.

Aplinkos ministerijos siūlomą Projektą iš esmės pakeičiama įstatymų leidėjo valia, nustatant, kad savo reikšmę ir svarbą lygiavertėms priemonėms – (i) energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimui bei (ii) atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui – skiriama ne įstatyme nustatyta Klimato kaitos specialiosios programos (toliau – **KKSP**) lėšų proporcija (40 procentų ir 40 procentų), bet atitinkamai 90 procentų ir 4 procentai.

Toks Projektas ir jame nustatomos skiriamos KKSP lėšų proporcijos:

- a) prieštarauja tarptautinėms sutartims ir Europos Sąjungos teisei;
- b) prieštarauja Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – **Vyriausybė**) programai (toliau – **Vyriausybės programa**) ir Seimo patvirtintiems strateginiams dokumentams;
- c) prieštarauja Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme (toliau – **KKVFI**) Seimo įtvirtintoms nuostatomis;

d) Projektas nepagrįstai derinamas skubos tvarka, taip pažeidžiant teisėkūros atvirumo ir skaidrumo principą.

Dar 2016 m. rugsėjį Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetas (toliau – **Aplinkos apsaugos komitetas**) išsakė pastabas Aplinkos ministerijai inicijuotų dėl KKSP lėšų skirstymo proporcijų nepagrįstumo. Aplinkos ministerija nesiėmė keisti KKSP lėšų skirstymo keitimo 2016 m.

2017 m. vasario 14 d. vykusiam Aplinkos apsaugos komiteto posėdyje, kuriame buvo nagrinėtas Aplinkos ministerijos parengtas Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2017 m. sąmatos projektas, priėmė sprendimą nepritari šiam projektui.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, prašome Aplinkos ministerijos:

1) užtikrinti, kad Projektu nebūtų iš esmės nukrypta nuo KKVFIĮ nustatytų KKSP lėšų skirstymo proporcijų;

2) tuo atveju, jeigu Projektu siūloma bent kiek koreguoti KKVFIĮ nustatytas KKSP lėšų skirstymo proporcijas, išsamiai ir pagrįstai motyvuoti tokį siūlymą, faktiškai įvertinant tokio reguliavimo ir finansavimo poveikį klimato kaitos mažinimui;

3) įvertinti, ar Vyriausybės nutarimu gali būti iš esmės keičiamos įstatymų leidėjo suformuotos KKSP lėšų skyrimo taisyklės, nes jų keitimas yra nesuderinamas tiek su Lietuvos priisiimtais tarptautiniais bei europiniais įsipareigojimais, tiek ir su Vyriausybės programa bei Seimo patvirtintais strateginiais dokumentais.

Toliau pateikiama detali situacijos analizė ir teisiniai argumentai.

1. Dėl Projekte atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui skiriamos lėšų dalies

Projektu nustatoma, kad 2017 m. KKSP lėšos bus skiriamos tokiomis dalimis: energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimui – ne mažiau kaip 90 procentų, o atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti ir aplinkai palankioms technologijoms, tarp jų efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu, diegti – tik ne mažiau nei 4 procentai.

Iš esmės ta pati lėšų paskirstymo proporcija buvo numatyta ir Vyriausybės nutarime Nr. 153 „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2016 metais finansavimo dydžio nustatymo“. Vadovaujantis šiuo nutarimu, energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimui skirti ne mažiau kaip 90 procentų lėšų, o atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui – tik ne mažiau kaip 3 procentus lėšų.

Esant tokiai situacijai galima pagrįstai tikėtis, kad tokia pati proporcinio skirstymo sistema gali išlikti ir ateityje, nes jai įtvirtinti užtenka vien Aplinkos ministerijos iniciatyvos ir Vyriausybės nutarimo priėmimo. Remiantis šiais duomenimis galima teigti, kad tai, kas atrodytų, turėjo būti laikinas, ypatingu atveju pagrįstas KKVFIĮ nustatytų KKSP lėšų skirstymo proporcijų pakeitimas, tampa tendencija. Tokiu būdu Aplinkos ministerija savo sprendimais iš esmės pakeičia Lietuvos priisiimtus tarptautinius, europinius įsipareigojimus, nesilaiko Vyriausybės programos, Seimo patvirtintų strateginių dokumentų ir be teisinio pagrindo veikia nesilaikydama KKVFIĮ.

2. Dėl Projekte siūlomos lėšų proporcijos teisėtumo ir pagrįstumo

a) Projekte siūloma lėšų proporcija prieštarauja tarptautinėms sutartims ir Europos Sąjungos teisei

Ratifikuodama *Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją* Lietuva įsipareigojo imtis priemonių užkirsti kelią ar sumažinti iki minimumo klimato kaitos pasikeitimo priežastis ir sušvelninti jo neigiamas pasekmes. Konvencijoje numatoma, kad tokios priemonės turi būti aiškios ir apimti visus šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltinius, absorbentus ir kaupėjus, taip pat jų perdirbimą, ir visas ekonomikos šakas¹. Taigi konvencijoje yra įtvirtinamas įpareigojimas sistemiskai imtis visu (o ne tik kai kurių) priemonių klimato kaitos procesams mažinti.

Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolu Lietuva specifiskai įsipareigojo, be kita ko, įgyvendinti tokias priemones kaip (i) energijos taupymas atitinkamuose šalies ūkio sektoriuose ir (ii) naujų ir atsinaujinančių energijos formų, anglies dioksido absorbavimo technologijų, pažangių ir naujoviškų ekologiškai saugių technologijų skatinimas, tyrimas, plėtra ir platesnis naudojimas². Tiek energijos taupymo priemonės, tiek ir atsinaujinančių energijos šaltinių skatinimo priemonės Kioto protokole nurodomos kaip lygiavertės priemonės, kurių turėtų imtis prie protokolo prisijungusios valstybės.

Įpareigojimas imtis atitinkamo sisteminio kovos su klimato kaita priemonių įgyvendinimo numatomas ir Europos Sąjungos teisėje. *Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje* numato reikalavimą valstybėms narėms sureguliuoti, kaip naudojamos apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione pajamos ir ne mažiau kaip 50 procentų šių pajamų naudoti konkreitiems tikslams. Prie tokių tikslų priskiriama: šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų kiekio mažinimas, atsinaujinančių energijos išteklių plėtojimas, priemonės miškų kirtimui išvengti, perėjimas prie nedidelį kiekį teršalų išmetančių viešojo transporto priemonių, mokslinių tyrimų bei technologijų plėtra energijos vartojimo efektyvumo ir švarių technologijų srityje, priemonės, skirtos padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir pastatų šiluminę izoliaciją ir kt.³ Visos iš minėtų priemonių direktyvoje nurodomos kaip siektinos finansuoti iš apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione pajamų – nė viena iš šių priemonių neišskiriama kaip svarbesnė ar prioritetinė.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikoje ratifikuotos tarptautinės sutartys yra Lietuvos teisinės sistemos dalis⁴. Esant nuostatų prieštaravimui, tarptautinės sutartys turi viršenybę įstatymų atžvilgiu⁵. Europos Sąjungos teisės normos taip pat yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisinės sistemos dalis⁶. Aplinkos ministerija, rengdama Projektą, yra įpareigota vadovautis ir Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją bei Kioto protokolu, taip pat netiesiogiai (tikslų atžvilgiu) atsižvelgti ir į Europos Sąjungos direktyvą.

b) Projekte siūloma lėšų proporcija prieštarauja Vyriausybės programai ir Seimo patvirtintiems strateginiams dokumentams

Vyriausybės programoje nurodoma, kad Lietuvos energetikos saugumo ir konkurencingumo pagrindas – darnus vystymasis, paremtas taupiu energijos išteklių vartojimu bei

¹ Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos 3 straipsnio 3 dalis.

² Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo 2 straipsnio 1 dalies a punktas.

³ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB 10 straipsnio 3 dalis.

⁴ Konstitucijos 138 straipsnio 3 dalis.

⁵ Tarptautinių sutarčių įstatymo 11 straipsnio 2 dalis.

⁶ Konstitucinio akto dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje 2 punktas.

vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimu. Tai naujos Energetikos politikos pamatas, siekiant ilgalaikių Europos Sąjungos ir tarptautinių klimato kaitos mažinimo tikslų⁷. Vyriausybės programoje šiam tikslui pasiekti nurodomos kumuliatyvios ir lygiavertės priemonės: energijos vartojimo efektyvumo skatinimas (daugiabučių namų renovacija, visuomeninės paskirties pastatų renovacija, taupesnis gatvių apšvietimas, namų ūkių ir visuomeniniams sektoriui išskatinio kuro katilų arba senų neefektyvių biokuro katilų pakeitimas naujais), bei atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas, plėtra, paramos jiems teikimas⁸.

Nacionalinė klimato kaitos valdymo politikos strategija formuoja ir įgyvendina Lietuvos klimato kaitos valdymo politiką, nustato trumpalaikius, indikatyvius vidutinės trukmės ir ilgalaikius tikslus ir uždavinius. Šioje strategijoje nustatytas Lietuvos klimato kaitos švelninimo politikos strateginis tikslas – pasiekti, kad šalies ekonomika augtų daug sparčiau negu didėtų išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis. Numatyta, kad įgyvendinant šį siekį bus, be kita ko, siekiama užtikrinti Europos Sąjungos trumpalaikių klimato kaitos švelninimo tikslų iki 2020 m. įgyvendinant šias priemones: (i) padidinant iki 20 procentų atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą galutinio energijos suvartojimo atžvilgiu, ir (ii) 20 procentų padidinant energijos vartojimo efektyvumą⁹.

Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija nustato pagrindinius Lietuvos energetikos sektoriaus tikslus ir jų įgyvendinimo kryptis iki 2020 metų ir numato Lietuvos energetikos sektoriaus plėtros gaires iki 2030 ir iki 2050 metų. Šioje strategijoje nurodoma, kad Lietuvos energetikos sektoriuje iki 2020 metų bus siekiama, be kita ko, šių tikslų: (i) didinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą elektrai ir šilumai gaminti bei atsinaujinančių energijos išteklių dalį transporto sektoriuje, o šiam tikslui pasiekti bus sudarytos aiškos paramos sąlygos, kuriose pirmenybė bus teikiama ekonominiu ir techniniu požiūriu naudingiausiems energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių sprendimams; (ii) energetinio efektyvumo didinimo srityje iki 2020 metų bus siekiama kiekvienais metais po 1,5 procento didinti energijos vartojimo efektyvumą ir taip stiprinti Lietuvos energetinę nepriklausomybę, konkurencingumą ir darnią plėtrą¹⁰.

Apibendrinant pažymėtina, kad tiek Vyriausybės programoje, tiek Seimo patvirtintuose Lietuvos strateginiuose dokumentuose, kuriuose aptariami su klimato kaitos mažinimu susiję tikslai, akcentuojama abiejų KKVFIĮ nurodytų priemonių – energijos vartojimo efektyvumo didinimo bei atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo svarba. Šios priemonės laikomos lygiavertėmis ir vienodai svarbiomis, nė viena iš jų nėra prioritetizuojama ir išskiriama kaip svarbesnė.

c) *Projekte siūloma lėšų proporcija prieštarauja įstatymo leidėjo KKVFIĮ įtvirtintoms nuostatoms*

KKVFIĮ nustatyta KKSP lėšų naudojimo tvarka numato, kad ne mažiau kaip 40 procentų lėšų turi būti skiriama energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo projektams ir ne

⁷ Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82, 94 punktas.

⁸ Ten pat, 94.1 – 94.3 punktai.

⁹ Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos, patvirtintos Seimo 2012 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. XI-2375, 119-120.1 punktai.

¹⁰ Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos, patvirtintos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133, 10 ir 11 punktai.

mažiau kaip 40 procentų lėšų turi būti skiriama atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti, aplinkai palankioms technologijoms, tarp jų efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu, diegti¹¹. Tokiu reguliavimu įstatymų leidėjas yra įtvirtinęs iš esmės du pagrindinius KKSP programos prioritetus ir nustatęs, kad jie yra lygiaverčiai, vienodai svarbūs ir kad jiems turi būti užtikrinamas panašaus dydžio finansavimas iš KKSP lėšų.

KKVFIĮ nustatyta galimybė Vyriausybei pakeisti aptartą įstatyme įtvirtintą finansavimo dydį¹². Nurodoma, kad tai padaryti galima tik tuo atveju, kai yra motyvuotas Vyriausybės įgaliotos institucijos, administruojančios KKSP lėšas (šiuo atveju – Aplinkos ministerijos), siūlymas. Numatyta Vyriausybės teisė keisti įstatymo nuostatas ir, ypač jos praktinis įgyvendinimas tas nuostatas keičiant iš esmės, kelia abejonių dėl šios KKVFIĮ nuostatos konstitucingumo.

Oficialiojoje konstitucinėje doktrinoje Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – **Konstitucinis Teismas**) yra aiškiai pažymėjęs, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų paneigiamos Seimo konstitucinės funkcijos, *inter alia* įstatymų leidybos funkcija, arba būtų suvaržomos galimybės jas vykdyti¹³, taip pat tai, kad įstatymas gali būti pakeistas arba jo galiojimas gali būti panaikintas ne kitaip, kaip išleisus kitą įstatymą arba Konstituciniam Teismui pripažinus jį prieštaraujančiu Konstitucijai¹⁴.

Kitas svarbus aspektas yra tai, kad, netgi Vyriausybei nutarus keisti KKVFIĮ nustatytas finansavimo proporcijas atskiroms priemonėms, toks sprendimas turi būti pagrįstas ir motyvuotas. Pažymėtina, kad taip nėra. 2016 m. priimtas Vyriausybės nutarimas dėl KKSP lėšų skirstymo proporcijų pakeitimo¹⁵ buvo paremtas vieno puslapio apimties Aplinkos ministerijos lydraščiu¹⁶. Lydraštyje nebuvo pateikta aiškios ir pagrįstos motyvacijos, kodėl KKSP lėšų skyrimas turėtų būti taip reikšmingai perskirstytas. Atsinaujinančių energijos išteklių finansavimas KKSP lėšomis praktiškai buvo panaikintas nepateikus aiškių motyvų ir argumentų. Taip pat trumpai ir neargumentuotai Aplinkos ministerija grindžia¹⁷ ir Projektą.

¹¹ KKVFIĮ 10 straipsnio 3 dalis.

¹² KKVFIĮ 10 straipsnio 4 straipsnio 4 punkte.

¹³ Konstitucinio Teismo 2005 m. sausio 19 d. nutarimas.

¹⁴ Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 5 d. nutarimas.

¹⁵ 2016 m. spalio 26 d. Vyriausybės nutarimas Nr. 1058 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 18 d. nutarimo Nr. 153 „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2016 metais finansavimo dydžio nustatymo“ pakeitimo.

¹⁶ 2016 m. spalio 19 d. Aplinkos ministerijos lydraštis Nr. (10-5)-D8-7867 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. vasario 18 d. nutarimo Nr. 153 „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų 2016 metais finansavimo dydžio nustatymo“ pakeitimo. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/05f14ee095f711e68adcd1bb2f432d1?jfwid=-wd7z7h7an>.

¹⁷ 2017 m. vasario 8 d. Aplinkos ministerijos lydraštis Nr. (10-5)-D8-956v „Dėl nutarimo projekto derinimo“. Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/154e4d90ee0811e6be918a531b2126ab?jfwid=-wd7z7h75h>.

d) Projektas nepagrįstai derinamas skubos tvarka taip pažeidžiant teisėkūros atvirumo ir skaidrumo principą

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Projektas Aplinkos ministerijos teikimu derinamas skubos tvarka – pastabas Projektui prašoma pateikti per 5 darbo dienas, t. y. iki 2017 m. vasario 17 d. Vyriausybės darbo reglamente numatyta galimybė apsvarstyti Vyriausybės nutarimo projektą skubos tvarka, tačiau tai galima daryti tik esant nenumatytoms aplinkybėms ir motyvuotam teikiančios institucijos prašymui¹⁸. Šiuo atveju Aplinkos ministerija nenurodė aiškių prašymo svarstyti Projektą skubos tvarka motyvų, taip pat tokio svarstymo negalima pagrįsti nenumatytomis aplinkybėmis.

Papildomai pažymėtina, kad Projektas skubos tvarka teikiamas derinti tik dviem ministerijoms – Finansų ministerijai ir Teisingumo ministerijai. Vyriausybės darbo reglamentas įpareigoja derinti Vyriausybei teikiamus teisės aktų projektus su ministerijomis, Vyriausybės įstaigomis, kitomis institucijomis ir įstaigomis, kai tokie teisės aktų projektai yra susiję su jų kompetencija¹⁹. Asociacijos manymu, Projektas turėtų būti derinamas ir su Ūkio ministerija, Energetikos ministerija, taip pat Europos teisės departamentu. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Aplinkos ministerijai yra gerai žinoma apie tai, kad Asociacija aktyviai domisi šių klausimų reglamentavimu. Nepaisant to, Asociacija nebuvo atskirai informuota apie šio Projekto užregistravimą ir galimybę pateikti pastabas dėl šio skubos tvarka derinamo projekto.

Tokiais veiksmais Aplinkos ministerija aiškiai viršija savo kompetenciją. Derindama Projektą skubos tvarka tik su dviem ministerijomis, Aplinkos ministerija riboja Projekto derinimo viešumo ir konsultavimosi su visuomene procedūras ir taip pažeidžia teisėkūros atvirumo ir skaidrumo principą. Šis principas reiškia, kad teisėkūra turi būti vieša, su bendraisiais interesais susiję teisėkūros sprendimai negali būti priimami visuomenei nežinant ir neturint galimybių dalyvauti, valstybės politikos tikslai, teisinio reguliavimo poreikis turi būti žinomi, visuomenei ir interesų grupėms sudarytos sąlygos teikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo visose teisėkūros stadijose²⁰.

3. Šiuo klausimu vykdyta parlamentinė kontrolė

Įstatymai numato Aplinkos apsaugos komiteto kompetenciją apstvarstyti Aplinkos ministerijos pateiktą KKSP lėšų sąmatos projektą²¹. Komitetas, atlikdamas parlamentinę kontrolę, turi teisę teikti valstybės institucijoms komiteto išvadas, pasiūlymus ir (ar) rekomendacijas, kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų²².

Aplinkos apsaugos komitetas jau pernai metais vykdydamas parlamentinę kontrolę buvo nurodęs, kad:

1) pastaraisiais metais pastebima tendencija, kad, teikdama komitetui apsvarstyti KKSP sąmatas, Aplinkos ministerija nuolat siūlo mažinti finansavimą atsinaujinančių energijos išteklių projektams skatinti;

2) 2016 metais vietoje privalomų skirti 40 procentų programos lėšų siūloma skirti tik apie 3 procentus lėšų, visas kitas lėšas skiriant daugiabučių namų modernizavimo projektams;

¹⁸ Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 36 punktas.

¹⁹ Ten pat, 32.2 punktas.

²⁰ Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 punktas.

²¹ KKVFĮ 10 straipsnio 4 dalies 2 punktas.

²² Seimo statuto 49 straipsnio 1 dalies 5 punktas.

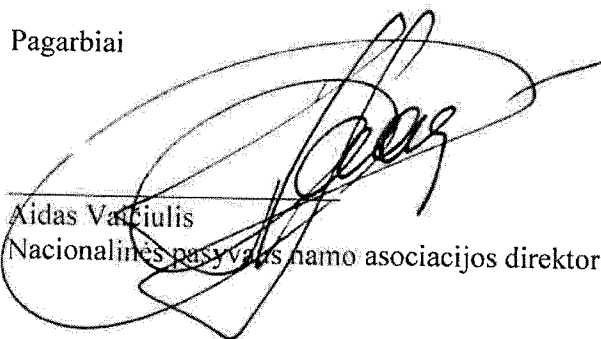

3) komiteto manymu, šis siūlymas ne tik prieštarauja imperatyvioms įstatymo nuostatoms, bet ir tarptautiniams bei nacionaliniams Lietuvos įsipareigojimams didinti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą, kuris yra efektyvi priemonė mažinti klimato kaitą.

Aplinkos apsaugos komitetas nutarė pasiūlyti Aplinkos ministrui persvarstyti ir pakeisti lėšų naudojimo proporcijas, numatant visas įstatymiškai numatytas lėšas atsinaujinančių išteklių energetikos projektams²³. Pažymėtina, kad minėtas Aplinkos apsaugos komiteto nurodymas nebuvo įgyvendintas.

2017 m. vasario 14 d. vykusiam posėdyje Aplinkos apsaugos komitetas taip pat priėmė sprendimą nepritarti Aplinkos ministerijos parengtam KKSP lėšų naudojimo 2017 m. plano projektui, kuris buvo parengtas būtent remiantis Projekte numatomomis įtvirtinti KKSP lėšų skirstymo proporcijomis.

Pagarbiai

Aidas Vaciulis
Nacionalinės pasyvaus namo asociacijos direktorius

²³ 2016 m. rugsėjo 28 d. Seimo Aplinkos apsaugos komiteto posėdžio protokolas Nr. 107-P-25.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS
IŠVADA**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KLIMATO KAITOS
SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ 2017 METAIS FINANSAVIMO DYDŽIO
NUSTATYMO“ PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 17-301; TAIS NR. 17-1308(2))**

2017-03-23 Nr.NV-774

Vilnius

Įvertinę Vyriausybei teikiamo Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams, teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto teikime kaip argumentai pagrindžiantys Projekto nuostatas nurodoma tai, kad Klimato kaitos specialiosios programos lėšos yra ribotos ir, kad įgyvendinamos 2009 m. gruodžio 16 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 1725, kurio paskutinis keitimas Aplinkos ministerijos iniciatyva priimtas 2016 m. gruodžio 28 d. (Vyriausybės nutarimo Nr. 1277), nuostatos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 10 str. 4 d. 4 p. Vyriausybė gali pakeisti to paties straipsnio 3 d. 1 ir 2 p. nurodytą Klimato kaitos specialiosios programos finansavimo dydį (ne mažiau kaip 40 procentų energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimo projektams, ne mažiau kaip 40 procentų – atsinaujinančių energijos išteklių skatinti ir pan.), kai yra **motyvuotas** Vyriausybės įgaliotos institucijos (šiuo atveju – Aplinkos ministerijos) siūlymas.

Atsižvelgiant į kartu su Projektu pateikta informaciją apie Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto, Nacionalinės pasyvaus namo asociacijos nepritarimą Klimato kaitos specialiosios programos finansavimo dydžio pakeitimui, siūlome pateikti konkretesnę Projekto pagrindimą, motyvus, pavyzdžiui, juos siejant su Vyriausybės programos nuostatomis, prioritetais, atitinkamomis strategijomis ar skaičiavimais ir pan., juolab, kad finansavimo proporcijų pakeitimas susijęs ne tik su gyvenamųjų namų, bet ir su visuomeninės paskirties pastatų modernizavimu, su kitais projektais.

2. Pritardami Teisingumo ministerijos pozicijai (2017 m. kovo 10 d. raštas Nr. (1.6.)2T-175) dėl būtinumo tobulinti įstatyminį reguliavimą, siūlome pateikti atitinkamą Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą.

Teisės departamento direktoriaus pavaduotojas

Aleksandr Radčenko

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KLIMATO KAITOS
SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ 2017 METAIS FINANSAVIMO DYDŽIO
NUSTATYMO“ PROJEKTO

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Pastabų ir pasiūlymų įvertinimas
1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2017 m. kovo 10 d. raštas Nr. (1.6.)2T-175	<p>a) Įstatyme numatyta galimybė Vyriausybei keisti Įstatymu nustatytas proporcijas diskutuotina konstitucingumo aspektu</p> <p>b) Įstatyme neįtvirtinti kriterijai (išimtiniai atvejai), kada Aplinkos ministerija gali teikti siūlymą Vyriausybei dėl Įstatymu nustatytų proporcijų keitimo</p> <p>c) Įstatyme nenurodytos nuo nustatytų proporcijų leistinos nukrypti ribos, kai proporcijas keičia Vyriausybė</p> <p>d) neregamentuota Seimo Aplinkos apsaugos komiteto nepritarimo KKSP lėšų naudojimo metinės sąmatos projektui įvertinimo tvarka</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Teisingumo ministerija atkreipia dėmesį į teisinio reguliavimo Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 straipsnio 4 dalies 2 ir 4 punktuose trūkumus, siūlo peržiūrėti/tobulinti šias Įstatymo nuostatas. Aplinkos ministerija atsižvelgs į Teisingumo ministerijos siūlymus ir š. m. eigoje svarstys Įstatymo keitimo būtinumą, įvertinusi Įstatymo nuostatų tobulinimo poreikį ir būdus.</p> <p>Tačiau pažymėtina, kad Klimato kaitos specialiosios programos (toliau – KKSP) lėšų naudojimo 2017 m. sąmata turi būti patvirtinta metų pradžioje, t. y. kuo greičiau, nelaukiant Įstatymo nuostatų peržiūros ir patobulinimo, kadangi tik ją patvirtinus Būsto energijos taupymo agentūra ir Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas galės toliau atlikti mokėjimus projektų vykdytojams iš KKSP lėšų. Šios įstaigos (š. m. kovo mėn. viduryje) turi neapmokėtų patvirtintų mokėjimo prašymų, susikaupusių nuo 2016 m. pabaigos, už daugiau nei 11 mln. Eur sumą.</p> <p>Konstitucinis teismas savo nutarimuose konstatavo, kad „teisės aktai (jų dalys) laikomi atitinkantys Konstituciją ir teisėtais tol, kol nustatytą tvarka nėra pripažinti prieštaraujančiais Konstitucijai; <...> tol, kol teisės aktai, (jų dalys) nustatytą tvarka nėra pripažinti prieštaraujančiais Konstitucijai <...>, juose nustatytas teisinis reguliavimas atitinkamiems teisinių santykių subjektams yra privalomas; asmenį, kuris paklūsta teisei, laikosi įstatymų reikalavimų, saugo ir gina Konstitucija“ (2008 m. vasario 20 d. nutarimas).</p> <p>Tad Aplinkos ministerija teikia Vyriausybės nutarimo projektą dėl Įstatyme nustatytų finansavimo dydžių (40 proc. energijos vartojimo ir gamybos efektyvumo didinimui ir 40 proc. atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo skatinimui bei aplinkai palankių technologijų diegimui) (toliau – proporcijos) keitimo, vadovaudamasi <i>šiuo metu galiojančiomis</i> teisinėmis nuostatomis ir atsižvelgdama į aktualią KKSP lėšų trūkumo Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimui (priimtų įsipareigojimų vykdymui) problemą bei Finansų ministerijos rekomendaciją renovacijos projektams skirti kuo didesnę KKSP 2017 m. lėšų dalį.</p>
2. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017 m. vasario 28 d. raštas Nr. ((1.16-0203)-5K-1703225)-6K-1701690	a) siūloma 90 proc. KKSP lėšų skirti Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimui	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Pažymėtina, kad vadovaujantis Įstatymo 10 straipsnio 4 dalies 2 punktu, konkreti KKSP lėšų suma, skiriama Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimui, bus nurodyta <i>KKSP lėšų naudojimo 2017 m. sąmatoje</i> (ne Vyriausybės nutarime dėl proporcijų keitimo), kurios projektas š. m. vasario mėn. apsvarstytas su Nacionaliniu klimato kaitos komitetu ir Seimo Aplinkos apsaugos komitetu. KKSP 2017 m. sąmata bus tvirtinama aplinkos ministro įsakymu, kai Vyriausybė priims sprendimą dėl Įstatymu nustatytų proporcijų keitimo.</p>

		<p>Dėl KKSP 2017 m. sąmatos projekto, kuriame pateikiamos finansavimo priemonės siūlomų skirti lėšų sumos, Finansų ministerija pastabas teikė š. m. vasario 6 d. Nacionalinio klimato kaitos komiteto posėdžio metu ir 2016 m. gruodžio 22 d. raštu, siūlydama kuo didesnę KKSP lėšų dalį skirti Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimui.</p> <p>Nemanome, kad Finansų ministerijos sąlyga galėtų/turėtų būti įtraukiama į Vyriausybės nutarimą, kadangi jo paskirtis nustatyta Įstatymo 10 straipsnio 4 dalies 2 punkte (proporcijų keitimas), o konkretų KKSP lėšų naudojimą finansavimo priemonėms nustato KKSP lėšų naudojimo 2017 m. sąmata, kurią tvirtina aplinkos ministras.</p>
3. Nacionalinės pasyvaus namo asociacijos 2017 m. vasario 15 d. raštas Nr. 17/02/15	a) nutarimo projektas prieštarauja tarptautinėms sutartims ir Europos Sąjungos teisei	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Įgyvendindama Jungtinių Tautų Bendrąją klimato kaitos konvenciją ir jos Kioto protokolo Dohos pakeitimą, Lietuva įsipareigojo bendrai su Europos Sąjunga, jos valstybėmis narėmis ir Islandija 2013–2020 m. laikotarpiu sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekį 20 proc., lyginant su 1990 m. Lietuva šio tikslo siekia įgyvendindama ES klimato kaitos ir energetikos paketo iki 2020 m. teisės aktus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvaujantys Lietuvos stacionarūs įrenginiai (didesnės nei 20 MW galios kurą deginantys įrenginiai ir chemijos pramonė) ir orlaivių naudotojai kartu su kitų valstybių narių analogiškais veiklos vykdytojais siekia sumažinti ŠESD kiekį 21 proc., lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu; - ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje nedalyvaujančiuose sektoriuose (transportas, žemės ūkis, atliekų tvarkymas, viešojo sektoriaus pastatai, namų ūkiai ir kt.) Lietuva privalo neviršyti jai nustatytų metinių ŠESD kiekio mažinimo limitų ir pasiekti, kad ŠESD kiekis 2020 m. nepadidėtų daugiau kaip 15 proc., lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu, ir neviršytų visam 2013–2020 m. laikotarpiui nustatyto bendro limito. <p>Pažymėtina, kad nei Kioto protokolo Dohos pakeitime, nei ES klimato kaitos ir energetikos paketo iki 2020 m. teisės aktuose nenustatytos <i>privalomos</i> taikyti klimato kaitos švelninimo priemonės, siekiant įgyvendinti ŠESD sumažinimo tikslus. Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektai, kuriems nustatytas reikalavimas šiluminės energijos sąnaudas sumažinti ne mažiau kaip 40 proc., ženkliai prisideda prie ŠESD kiekio mažinimo tikslų įgyvendinimo. Todėl didžiosios dalies KKSP 2017 m. lėšų skyrimas šiai sričiai neprieštarauja tarptautinėms sutartims ir ES klimato kaitos ir energetikos paketo iki 2020 m. teisės aktams.</p> <p>Dėl 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (toliau – Direktyva) taikymo pabrėžiamo, kad Direktyvos 10 straipsnio 10 dalies nuostatos perkeltos į Įstatymą. Įstatymo 10 straipsnyje nustatyta, kad KKSP paskirtis yra teikti papildomą finansavimą klimato kaitos valdymo priemonėms, ir nurodytos joms taikytinos KKSP lėšų naudojimo proporcijos. Vyriausybės nutarimo projektas nepažeidžia Direktyvos nuostatų, nes <i>visas</i> KKSP 2017 m. lėšas, gaunamas už aukcionuose parduotus apyvartinius taršos leidimus (ne tik Direktyvoje nurodytus 50 proc.) numatoma skirti Įstatyme nurodytoms sritims – klimato kaitos valdymo priemonėms.</p>

<p>b) nutarimo projektas prieštarauja nacionaliniams dokumentams (Vyriausybės programai, strategijoms)</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projektas atitinka Nacionalinėje klimato kaitos valdymo politikos strategijoje, Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje ir Nacionalinėje atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijoje nustatytus Lietuvos įsipareigojimus ES klimato kaitos ir energetikos tikslams iki 2020 m. įgyvendinti. Lietuva įsipareigojo, kad atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) dalis 2020 m. sudarys ne mažiau kaip 23 proc. šalies bendro galutinio energijos suvartojimo. Šis tikslas jau pasiektas: 2015 m. AEI rodiklis siekė 25,86 proc. Tuo tarpu Lietuvos įsipareigojimo iki 2020 m. 17 proc. padidinti energijos vartojimo efektyvumą vykdymas nėra itin pažengęs: 2015 m. šis rodiklis sudarė tik 6,8 proc. Todėl energijos vartojimo efektyvumo didinimui Lietuvoje būtinos papildomos priemonės, norint pasiekti 2020 m. numatytą rodiklį. Namų ūkių sektoriuje (ir daugiabučių namų atnaujinimo srityje) yra didelis energijos taupymo ir jos vartojimo efektyvumo didinimo potencialas.</p> <p>KKSP 2017 m. lėšų nukreipimas pastatų atnaujinimui atitinka ir Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82, tikslus. Vyriausybės programoje nurodyta, kad pirminis valstybės siekis energetikos srityje – <i>taupyti energiją ir ją naudoti efektyviai</i> (94.1 papunktis). Aukštesnis energijos vartojimo efektyvumas lemia mažesnę energijos gamybos poreikį („pigiausia energija – sutaupyta energija“).</p>
<p>c) nutarimo projekto teikimo būtinumas nepakankamai pagrįstas: siūloma nekeisti Įstatymu nustatytų proporcijų</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Nesutinkame, kad Aplinkos ministerijos siūlymas keisti Įstatymu nustatytas proporcijas nepakankamai pagrįstas. Pagrindinis motyvas yra lėšų trūkumas vykdant įsipareigojimus, priimtus Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimo metu. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirto kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“ 2.7¹, 48.2 ir 50 punktais, KKSP lėšomis teikiama iki 25 proc. investicijų į Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos projektus dydžio papildoma valstybės parama. Pažymėtina, kad įsibėgėjus Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai, 2016 m. iš KKSP lėšų kompensacinėms išmokoms išleista apie 46,7 mln. Eur. Planuojama, kad 2017 m. kompensacinėms išmokoms reikės apie 39 mln. Eur KKSP lėšų. Pagal Įstatymu nustatytas proporcijas, energinio efektyvumo didinimo projektams galima būtų maksimaliai skirti 56 proc. KKSP 2017 m. lėšų, kas sudarytų apie 18,5 mln. Eur. Kadangi Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos projektams neužtenka KKSP lėšų, Finansų ministerija 2016 m. gruodžio 22 d. raštu pasiūlė Aplinkos ministerijai 90 proc. KKSP 2017 m. lėšų numatyti energinio efektyvumo didinimo kryptį, gyvenamųjų namų atnaujinimui (modernizavimui). Taip pat 2016 m. su Finansų ministerijos atstovais vykusių konsultacijų metu buvo išsakytos rekomendacijos kuo daugiau KKSP 2017 m. lėšų skirti daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektams.</p> <p>Pažymime, kad palaipsniui mažėjant KKSP lėšomis teikiamos</p>

Aplinkos ministras
Kestutis Navickas

Kestutis Navickas

204-03-02

~~_____~~
_____

9150-2516